Nr. 38. Piątek, 15 Lutego 1924. Rok 114.

# GAZETA LW[OWS]KA

Kraków Biblioteka Jagiell.

Wychodzi codziennie wieczorem.

Wydawca: Spółka Akcyjna Wydawnicza.

Adres Redakcji: Lwów, ul. Chorążczyzny 31 (Tel. 178).
Adres Administracji: Lwów, ul. Podwale 3 (Tel. 73).

Cena pojedyńczego egzemplarza 250.000 Mp.

Na dworcach kolejowych poza Lwowem 300.000 Mp.

Redaktor Naczelny: JERZY KONARSKI.

Telefon Redaktora Naczelnego 230.
Telefon domowy Redaktora Naczelnego 192.

## Problemat palestyński na tle dążeń arabskich.

II.

Lwów, 14. lutego.

Politycy, kierujący akcją sjonistyczną mają — wobec przedstawionych wyżej dążności arabskich — dwie drogi: albo obstawać przy dotychczasowej strukturze politycznej Palestyny, z zachowaniem całkowitej neutralności wobec wydarzeń politycznych w krajach ościennych, albo też przyjąć pomysł płk. Kisha o włączenie Palestyny na zasadach autonomicznych do federacji arabskiej. Przy pierwszej ewentualności sjoniści zgodziliby się na wyrzeczenie się (na razie) Zajordanja, a także wpływu na przebieg rokowań anglo-arabskich. Ta postawa bynajmniej nie wyłącza na przyszłość możliwości aneksji Palestyny przez Arabję w drodze zbrojnej dokonanej.

Prof. Weizmann obrał drogę współpracy żydów w odbudowie wielkiej Arabji. Ta jego koncepcja zwalczana przez opozycjonistów, doprowadziła do rozłamu w Egzekutywie sjonistycznej i ustąpienia z niej grupy Żabotińskiego, reprezentującej kierunek niepodległościowy Palestyny.

Trzeba tu zaznaczyć, że w Anglji współpraca żydów przy budowie Federacji arabskiej byłaby niechętnie widziana przedewszystkiem przez te koła, które są wogóle przeciwne mandatowi palestyńskiemu. Co innego bowiem jest włączenie rządzonej przez Anglję Palestyny na zasadach autonomicznych do Federacji arabskiej, kierowanej przez Anglję, a co innego — udział żydów w akcji tworzenia tej Federacji. Koła przeciwne żydom (i mandatowi) zastrzegłyby się stanowczo przeciw udziałowi żydów w pozapalestyńskiej akcji kolonjalnej, która wyrażałaby się między innemi w ekspanzji gospodarczej na zewnątrz Palestyny.

Jak widzimy, zagadnienie palestyńskie sprowadza się obecnie, jak i poprzednio do tego, z czego zostało z przybyciem p. Samuela w Palestynie zapoczątkowane: urzeczywistnienia mandatu. Jak to uczynić wobec omówionych sprzeczności nie do pogodzenia? tego nie wie nikt. Na razie sjonizm, po niezaprzeczonym sukcesie, mieszczącym się w samym mandacie, jest bezradny, gdy chodzi o mandatu tego realizację. Słuszność była po stronie p. Sokolowa, gdy na wiecu w Londynie oświadczył, że „praca palestyńska... dopiero się rozpoczęła".

Dalszy jej przebieg na tle omówionych stosunków żydowsko-arabskich i arabsko-angielskich, okaże, czy idea sjonistyczna może wogóle być zrealizowana.

Wen.

## Pierwsza ogólna zniżka taryf na polskich kolejach.

### Wskaźnik waloryzacyjny na drugą połowę lutego o 1000 punktów zmniejszony.

(Telefonem od naszego korespondenta.)

Warszawa, 14. lutego.

(L.) Dziś ogłoszony został wskaźnik waloryzacyjny, obowiązujący na kolejach w drugiej połowie lutego, t. j. od 16. lutego b. r. Wynosi on 18.000. — Przez cyfrę tę należy pomnażać jednostki taryfowe, w których obecnie wyrażone są wszystkie taryfy i opłaty kolejowe zarówno w ruchu osobowym i bagażowym, jak i towarowym. — Nowy wskaźnik jest o 1000 punktów niższy od wskaźnika obecnie obowiązującego. —

Jest to pierwsza ogólna zniżka taryf na polskich kolejach, która sięga niżej od opłat, wprowadzonych przed miesiącem.

| | |
|---|---|
| Frank walor. 14 bm. | 1800000 |
| Frank walor. 15 bm. | 1800000 |
| Frank kolej. od 1/II. | 1900000 |
| Frank poczt. od 1/II. | 1900000 |
| Frank tytoń. od 2/II. | 1840000 |

## Prez. Coolidge o polityce zagr. Stanów Zjedn.

(Telegram „Gazety Lwowskiej").

Nowy Jork, 13. lutego.

W mowie swej oświadczył prezydent Coolidge, że ostatnie wydarzenia nie są tego rodzaju, by miały wpłynąć na politykę zagraniczną Stanów Zjednoczonych. Widoki uregulowania sytuacji w Europie są coraz pomyślniejsze. Prezydent wskazał na znamienny fakt udziału obywateli Stanów Zjednoczonych w pracach komitetów rzeczoznawców. Mówca stwierdził, że każde rozwiązanie problemów będzie wymagało pożyczek, dlatego mówca oświadczył się za wywozem za granicę kapitałów, które nie są niezbędne dla interesów wewnętrznych kraju. W końcu oświadczył Coolidge, że Stany Zjednoczone są gotowe współpracować nad ograniczeniem zbrojeń.

## Cziczerin o sytuacji międzynar.

(Telegram „Gazety Lwowskiej").

Moskwa, 13. lutego.

Cziczerin zamieszcza w prasie sowieckiej wywiad na temat sytuacji międzynarodowej sowietów. Uznanie przez Anglję stanowi punkt wyjścia dla międzynarodowych stosunków sowietów. Omawiając sprawę uznania sowietów przez Anglję, zaznacza, że rząd angielski wie dobrze, iż sowiety nie odstąpią od zasadniczych postulatów swej polityki wszechświatowej, zwłaszcza na wschodzie kontynuować będą swą politykę, pozbawioną agresywności. Jeżeli rząd Mac Donalda również nie wykaże tendencji agresywnych, to wszystkie kwestje sporne rozstrzygnięte zostaną bardzo łatwo.

## Niezadowolenie ludności Kłajpedy z rządów litewskich.

(Telegram „Gazety Lwowskiej".)

Kłajpeda, 13. lutego.

Sytuacja w okręgu kłajpedzkim stale zaostrza się, przyczem pogłębia się zatarg między ludnością Kłajpedy a rządem lokalnym litewskim i władzami litewskiemi. Ludność domaga się w sposób coraz bardziej stanowczy wprowadzenia autonomji. Wyrazem zaostrzenia się sytuacji jest fakt, że władze litewskie w Kłajpedzie wydaliły bez podania powodów syndykat kłajpedzkiej Izby rolniczej z terytorjum Kłajpedy.

## Ograniczenie zbrojeń morskich

### Dziś rozpocznie się konferencja w Rzymie.

(Telegram „Gazety Lwowskiej")

Rzym, 13. lutego

W tut. kołach podają wiadomość, iż Ameryka nie weźmie udziału w konferencji w sprawie ograniczenia zbrojeń morskich, zwołanej przez Ligę Narodów do Rzymu, nawet w formie pół-oficjalnej. Ameryka uzasadnia swoje postanowienie tem, że niechce, aby jej przedstawiciele zasiadali przy jednym stole z przedstawicielami Rosji sowieckiej. Delegatem Rosji sow. na konferencję rząd sowiecki mianował swego attache w Londynie Berensa. Konferencja rozpocznie się 14. b. m. w Rzymie.

## Rozprawa por. Radomskiego o znieważenie sądu.

(Telegram „Gazety Lwowskiej").

Warszawa, 13. lutego.

Okręgowy sąd wojskowy rozważał dziś sprawę por. Jerzego Radomskiego, oskarżonego o znieważenie Sądu polskiego. Por. Radomski podczas jawnej rozprawy oświadczył, że sąd, który sądził sprawę posła Strońskiego o obrazę b. Naczelnika Państwa, był komedją. Obecnie Radomski, nie zaprzeczając faktu, wyjaśnił, że słów tych użył pod wpływem oburzenia. Oskarżonego uwolniono na podstawie art. 303 procedury wojskowej.

## Mumja Tuthanghamena wydobyta

(Telegram „Gazety Lwowskiej")

Wiedeń 13 lutego.

„N Fr Presse" donosi, że mumia Tuthanghamena została wydobyta na światło dzienne.

## Exposé Min. Zamoyskiego.

(Telegram „Gazety Lwowskiej").

Warszawa, 13. lutego.

Zrozumiecie, Szanowni Panowie, że nie mogę mówić o tem, co zrobiłem, gdyż objąwszy urzędowanie od kilku dni dopiero, nie miałem czasu, by wiele zrobić. Będę się więc musiał ograniczyć do zwrócenia Waszej uwagi na najważniejsze momenty polityki międzynarodowej oraz do poinformowania Was o stanowisku, jakie wobec nich zajmuję, przyczem ze względów, które niewątpliwie wszyscy Panowie zrozumiecie w szczegóły wdawać się nie będę.

### Polityka Polski wobec Rosji po uznaniu Sowietów przez Anglję i Włochy.

Z naszego punktu widzenia do najważniejszych w Europie wypadków zaliczyć należy dokonywującą się zmianę stanowiska dotychczasowego państw europejskich w stosunku do związku republik sowieckich. Zmiana ta, jak Panom wiadomo, wyraziła się w uznaniu sowietów de iure przez Anglję. Włochy i w zawarciu traktatu włosko-rosyjskiego. Kwestja wejścia na tę drogę jest również rozważana przez szereg innych państw. Konsekwencja tego będzie wejście związku republik sowieckich w normalne stosunki z państwami Europy zachodniej, co, mam nadzieję, wzmocni gwarancje pokojowe polityki naszego sąsiada ze wschodu. W ślad za uznaniem de iure, pójdzie rozwój stosunków gospodarczych między Rosją a innemi państwami, w którym i naszym za miarem jest wziąć udział. Kierowany właśnie tym zamiarem, w instrukcjach dla naszego posła p. Darowskiego położył rząd nacisk na jego zadania w dziedzinie ekonomicznej równolegle z polityczną, a sam zresztą wybór osoby naszego przedstawiciela o kierunku polityki w tym względzie, świadczy dostatecznie. Podstawą naszych stosunków ze związkiem republik sowietów jest traktat ryski, do którego wykonania w całej pełni dążyć będziemy.

# Stan umysłów w Niemczech ciągle nie daje jeszcze nam pewności.

Przechodząc do naszego sąsiada z zachodu, chcę zatrzymać uwagę Panów na interesującej dziś wszystkich sprawie sanacji finansowej Niemiec i rozwiązania problemu reparacyjnego. Powinno się w bliskim czasie wyjaśnić, czy rządowi niemieckiemu uda się w trwały sposób opanować sytuację finansową i doprowadzić do jej sanacji, czy też grozi Niemcom dalsze pogorszenie w tym względzie, z czem powróciłaby obawa poważnych zawikłań wewnętrznych, których byliśmy świadkami ubiegłej jesieni. **Niestety, stan umysłów w Niemczech ciągle jeszcze nie daje nam pewności, że państwo wejdzie na drogę pokojowego rozwoju na gruncie istniejącego** stanu rzeczy, uwarunkowanego traktatami, co wskazuje na potrzebę utrzymania ścisłego kontaktu z państwami, które sobie postawiły za zadanie czuwanie nad utrzymaniem pokoju i przywróceniem normalnego współżycia narodów na kontynencie europejskim. Z tego względu należy powitać z zadowoleniem układ pomiędzy Francją a Czechosłowacją.

# Sprawa ludności polskiej w Czechosłowacji.

Ostatnie wypowiedzenie się Benesza w komisji spraw zagranicznych, pozwala nam mieć nadzieję na postęp rozwoju i naszych stosunków z republiką czesko-słowacką, na którym pracę uważam za bardzo ważne swoje zadanie. Jestem przekonany, że przy dobrej woli z obu stron, można przeszkody porozumienia się usunąć, potrzeba tylko, aby nie objawiano tu i tam tego ducha nieprzejednanego w sporach sąsiedzkich, żeby wykazano zdolność poświęcenia rzeczy mniejszych dla większych. Wtedy i sprawa ludności polskiej w granicach republiki czesko-słowackiej wejdzie na inne tory i drobne kwestje terytorjalne nie będą miały tak ostrego charakteru. **Oczekiwać należy, że kwestja Jaworzyny, która obecnie znajduje się w rękach komisji delimitacyjnej, będzie wkrótce zakończona,** jakkolwiek wzięła obrót, nie odpowiadający naszym żądaniom, z chwilą zapadnięcia ostatecznej decyzji nie może ona nadal odgrywać roli w stosunkach między obu państwami.

# Stosunki Polski z Litwą.

**Bez porównania ważniejszą** jest sprawa Kłajpedy, mająca doniosłe znaczenie dla rozwoju gospodarczego naszego państwa. Dziś nic nowego o niej referować nie mogę. Delegat Ligi Narodów p. Norman Davis znajduje się obecnie na miejscu, gdzie się zajmuje badaniem sprawy. Stanowisko rządu zostało ściśle określone przez moich poprzedników i tu nie mam nic do dodania. Przemawiają za tem stanowiskiem nietylko względy szczególne, wypływające z interesów naszego państwa, ale względy ogólniejsze, mianowicie potrzeba ustalenia warunków ogspodarczego współżycia narodów Europy i normalnych pokojowych stosunków między państwami. Z żalem muszę stwierdzić, **iż postępowanie rządu litewskiego i** jego enuncjacje nawet bardzo świeżej daty, wskazują, że po tamtej **stronie dotychczas zrozumienia tych względów nie ma.** Liga Narodów, której konferencja ambasadorów realizację tej sprawy przekazała, a której właśnie celem jest utrwalenie pokoju w Europie na gruncie ekonomicznego współżycia narodów, wobec tego, że zarówno Polska jak i Litwa w skład jej wchodzą, uważa za swoje zadanie, sprawę do końca przeprowadzić. Mam nadzieję, że stanie się to bez uszczerbku dla czyichkolwiek interesów, bez szkody dla położenia ogólno-europejskiego, z zachowaniem autorytetu samej Ligi.

# Porozumienie między Francją a Anglją musi nastąpić.

Powracając do zagadnienia sanacji finansowej w Niemczech, o której wspomniałem poprzednio, zaznaczę, że jest ona ściśle związana z problemem reparacyjnym, który ma tak doniosłe znaczenie dla na**szego wielkiego sojusznika** na Zachodzie i stanowi jedną z głównych trosk jego **polityki.** Ta sprawa, jakoteż sprawy bezpieczeństwa Francji i pokoju Europy, stanowiące od dawna główny przedmiot dyskusji politycznych pomiędzy rządami Francji i Wielkiej Brytanji, wchodzi dziś w nową fazę z powodu zmiany rządu w Anglii. Nie ma powodów do przypuszczenia, aby rząd **Labour Party, z Ramzayem Mac Donaldem na czele, odchylił się znacznie od dotychczasowej linji politycznej Anglji,** a po oświadczeniach nowego premiera Wielkiej Brytanji należy oczekiwać, że porozumienie między dwoma mocarstwami na gruncie uwzględnienia słusznych postulatów tej strony, **która** jest najbardziej zainteresowana, to jest Francji, nastąpi ku uspokojeniu i zadowoleniu wszystkich, **którym utrzymanie pokoju w Europie jest drogie.**

# Zacieśnienie stosunków z Państwami bałtyckiemi.

Wypada mi przy rozpoczęciu moich funkcji uczestniczyć w konferencji państw bałtyckich, która się zbiera w Warszawie dnia 15. b. m. Konferencja ta nie jest nadzwyczajnym zjazdem, wywołanym nagłemi potrzebami bieżącej chwili, ale jednem z perjodycznych spotkań Ministrów spraw zagranicznych, które wobec wielu spólnych interesów zarówno politycznych jak i gospodarczych, służą do utrzymania i zacieśnienia stosunków nas łączących oraz do rozważania zagadnień chwili. Kładę silny nacisk na to, że nie jest to porozumienie, zwrócone przeciw komukolwiek, lecz praca pozytywna nad rozwojem naszych krajów na gruncie pokojowym. Mam nadzieję, że następnym razem będę mógł Panów poinformować o wynikach konferencji, której przygotowaniem dziś jestem zajęty.

# Dyskusja nad exposé Min. Zamoyskiego.

(Telegram „Gazety Lwowskiej".)

**Warszawa, 13. lutego.**

**Po wygłoszeniu** expose p. **Ministra spraw zagranicznych,** wywiązała się dyskusja, w której kilku posłów zadawało Ministrowi pytania, mianowicie pp. Polakiewicz, Lieberman i Osiecki. Zapytywali o sprawy przyjęcia Rosji do Ligi Narodów, o obecny stan sprawy Jaworzyny oraz o stosunek nasz do nowego rządu w Anglji. Minister Zamoyski oświadcza, że przedstawicielem naszym w Lidze Narodów jest p. Skirmunt. **Dziś sytuacja nasza w Lidze Narodów jest utrudniona przez to, że nie wchodzimy w skład władz** Ligi Narodów, do czego jednak w przyszłości niewątpliwie dojdziemy. O przyjęciu Rosji i Niemiec do Ligi Narodów na razie się nie mówi. Nasz poseł w Londynie p. Skirmunt miał możność zadzierżgnięcia przyjaznych stosunków z rządem Mac Donalda. **Rząd angielski specjalnie interesuje się stanem naszej skarbowości i reform, związanych z sanacją finansów.** Za bardzo ważną uważa Minister sprawę Kłajpedy i związane z tem udostępnienie dla wywozu polskiego wylotu morza.

P. Perl uważa, że powinniśmy dążyć do rozszerzenia kompetencji **Ligi Narodów. Mowca** porusza dalej sprawę sojuszu francusko - czechosłowackiego i widzi w nim niebezpieczeństwo, zwłaszcza gdyby ten sojusz miał doprowadzić do zbliżenia Rosji z Francją za pośrednictwem Czechosłowacji. Również mowca powątpiewa w możność osiągnięcia porozumienia z Czechosłowacją, zwłaszcza ze względu na to, że **Czechosłowacja** wciąż jeszcze **kwestjonuje nasze** wschodnie **granice.** W razie konfliktu Polski z Rosją, zdaniem mowcy, Czechosłowacja stanęłaby po **stronie** Rosji.

W sprawie niemieckiej Minister nie zaznaczył, czy będziemy pomagali Niemcom w sprawie utrwalenia demokracji i ogólnego uspokojenia Niemiec, co leży bezwzględnie w naszym interesie. **W tym kierunku należy się zbliżyć do polityki Anglji.**

W końcu posiedzenia zabrał głos na propozycję p. Ministra spraw zagranicznych p. Ciechanowski, radca poselstwa w Londynie, który dał cały szereg wyjaśnień co do obecnego rządu angielskiego i jego stosunku do Polski.

Dalszy ciąg dyskusji odroczono do piątku, do następnego posiedzenia komisji.

---

JAN WIKTOR 12)

# SŁOWIK.

(Dokończenie).

— Widzisz wse tak miłuje bezgadek. Wiem, co komu potrzeba, to do mnie samice lecą nikiej do pszenicy. Widzisz, miłowanie, to tak, jak ziarno, z wierzchu piękne, śklące, ale to nic nie płaci, plewa też piękna, ale nie chycisz za nią. Ziarno trzeba wyłuskać, a dopiero w środku dobre. Wy, babskie nasienie, chcecie nam łuską w oczy świecić, choć łakome jesteście tego ze środka — — i no — — E, co tam długo gwarzyć. Po miłowaniu okrutniem głodny. Teraz zawiodę cię na rolę. Już dobrze wypatrzyłem. Z samej miłości nie wyżyjesz. Miłość to chuda rzecz. Trzeba jeść, żeby kochać, a kochać żeby jeść — to ci mówię — ja wróbel, co już patrzał na sprawy niejednego śmietnika.

Para świeżo pobrana pognała ku niwce, nie dawno zasianej. Na zagonach sterczały drewniane kościotrupy, obwieszone dziwacznemi szmatami. Za lada podmuchem chwiały się, chrzęszcząc groźnie i potrząsając kijami wprzód wyciągniętemi. Na niespodziewany widok samiczka trwożnie zadrżała i wykrzyknęła struchlałym głosem:

— O rety, zabiją!

— Hi! hi! nie bój się nic. Że baba tak co bądź zwiedzie. Już miarkuję, że coś dobrego zasiali, kiedy tak pilnują. Strachy na lachy, ale nie na wróbla — ho! — ho! — madre my — nas nie tak łatwo zwieść — błota nie wezmę za kawał sera... My mądre. Pódź, nie bój się. — Chcąc zachęcić przelęknioną, pierwszy siadł na kijach z szydliwem ćwierknięciem. — Ja się niczego nie boję. Mnie nic nie oszuka. — Strasznie głupie te ludzie, bez nijakiego rozumu, rozrzucają ziarno po polu i strachy stawiają, hi! hi! — przecie wróbla nie odstraszą — mędrkował parobas, zachęcając samicę do dziobania.

Głodna, chciwie wyjadała proso smaczne.

— Co? dobre?

— Jeszczem takiego w życiu nie jadła.

— Pokażę ci niejedno ho! ho! Przedemną wszystko stoi otwarte. Mnie nic nie dziwne. Tamten zaprowadziłby cię do takich dobroci?

— E, co tam mówić — chuchro i tyle — do niczego — z lekceważeniem ćwierknęła.

— Co ci powiem, to ci powiem, ale ci powiem, że śpiewanie to plewy. Żebyś żarł i żarł, to się nie najesz. Mnie nie chyci na to, ale samice to strasznie łase na te słodkości! he! he! na bądźco polecą. Śpiewaniem słowiczem roli nikt nie zasiał.

— Oj nie — tyś mądry — spojrzała nań z podziwem.

— Mam swój rozum — bom chłop — bałamutami nikt mnie nie oszuka — ćwierknął krótko, z dumną przechwałką.

— Tyś mój umiłowany — zawiodę cię w łoże rozkoszy, orzy boku twojem, zapatrzona w obraz szczęście ci wyśnię — uwielbiam cię każdem spojrzeniem. Zasłoniłeś mi świat rajem — tyś mój — kochanku — miłośnicu — — wzdychała liryczne samica, przypominając sobie miłosne wyznania słowiczej pieśni. Z drżeniem tuliła się do boku, z zalotnością przechylała główkę, z wdziękiem zaczepiała.

Samiec obojętnie wydziobywał proso. Po chwili dopiero zerknął szelmosko i zaśmiał się.

— Cóż tak rozrzucasz słówka, nikiej ziarna jarcu? Już ja wiem, co ci smakuje. Poczkaj no kwilusię.

## Z komisji sejmowych.

(Telegram „Gazety Lwowskiej").

Warszawa, 13. lutego.

**Komisja** budżetowa obradowała nad budżetem Ministerstwa spraw zagranicznych. Przyjęto dział II i III wydatków, zwiększając pozycję działu II, poselskiego, na wniosek referenta, uzgodniony z Rządem, o 272.846 zł. p. oraz pozycję działu III. „Konsulaty" o 54.324 zł. p. Komisja wypowiedziała się również zasadniczo za wstawieniem do budżetu kredytu niezbędnego dla podniesienia urzędu polskiego charge d'affaires w Kopenhadze do stanowiska Ministra pełnomocnego, jak również wypowiedziała się zasadniczo za utrzymaniem stanowiska stałego delegata przy Lidze Narodów. W dalszym ciągu komisja zatwierdziła dodatki dz. IV., związane z traktatami i umowami międzynarodowemi. Komisja przystąpiła do obrad nad budżetem Ministerstwa pracy i opieki społecznej.

Komisja odbudowy kraju przyjęła w trzecim czytaniu projekt ustawy o odbudowie kraju. Przewiduje ona odbudowę opartą o system pożyczek. Pożyczki będą udzielane przez Bank państwowy.

Komisja ochrony pracy rozpatrywała projekt ustawy o zabezpieczeniu na wypadek bezrobocia. Załatwiono artykuły dotyczące organizacji i administracji ubezpieczeń. Utworzony ma być fundusz ubezpieczeniowy na wypadek bezrobocia. Zarząd główny jego złożony będzie z Ministra pracy względnie jego zastępcy, dwóch urzędników Ministerstwa pracy, wyznaczonych przez Ministra, z przedstawicieli Ministerstwa skarbu, 6 przedstawicieli robotników, 4 przedstawicieli pracodawców oraz 2 przedstawicieli samorządu. Dla szczegółowego opracowania organizacji zarządów obwodowych i kompetencji, wyłoniono specjalną podkomisję, złożoną z 6 posłów.

## Krwawe rozruchy w Palatynacie.

(Telegram „Gazety Lwowskiej").

Pirmasens, 13. lutego.

Wczoraj o godz. 11 przed południem, przed bankiem rządowym, w którym byli zebrani separatyści, zgromadził się olbrzymi tłum publiczności i zaczął budynek oblegać. Separatyści zabarykadowali się. Wieczorem grupy Selbstschutzu zaczęły szturmować do gmachu, ale wobec zabarykadowania wejścia, nie mogli wedrzeć się do wnętrza. Sprowadzono straż ogniową, jej akcja jednak nie dała rezultatów. Wobec tego tłum oblał budynek benzyną i podpalił go. Gdy część gmachu stanęła w płomieniach, separatyści usiłowali wyjść. W międzyczasie kilku atakujących dostało się do wnętrza, gdzie wywiązała się walka. **Separatyści, którzy opuścili budynek, zostali przez tłum wymordowani.** Wśród nich znajdował się także komisarz rządu Schwaab. Budynek jeszcze pali się.

Jak dotychczas stwierdzono, podczas walki przed budynkiem rządowym zabito 17 osób, między niemi 14 separatystów.



# Raport finansowy komandora Younga.

**Polska posiada pomyślne warunki wybrnięcia z trudności finansowych. — Brak zaufania do marki. — Usunąć deficyt za pomocą podatków. — Polska winna poszukać obcego kapitału, by wzmocnić swą finansową pozycję.**

(Telegram „Gazety Lwowskiej").

Warszawa, 13. lutego.

Sprawozdanie zawiera następujące słuszne uwagi: a) położenie finansowe i ogólne warunki. Obecne trudności finansowe Polski wynikają ze zniszczenia i z dezorganizowania jej przez wojnę oraz z podziału Polski w okresie niewoli na trzy części. Dobre funkcjonowanie systemu skarbowego zależy od trzech czynników: Przyzwyczajenia ludności do systemu podatkowego, poczucia odpowiedzialności społeczeństwa w stosunku do skarbu oraz doświadczenia i przygotowania urzędników skarbowych. **Polska posiada pomyślne warunki wybrnięcia z trudności finansowych:** bogactwo naturalne, bogactwo zorganizowanego przemysłu oraz bogactwo tkwiące w charakterze pracowitego i uzdolnionego narodu. **Pozatem ma ona mały dług państwowy i niema odszkodowań.**

Obecne warunki finansowe: **Ujemne objawy obecnych warunków finansowych w Polsce to brak pieniędzy w kraju, brak kredytu i brak zaufania do marki,** których konsekwencją jest zwrot od praworządnej produkcji ku spekulacji.

b) Przyczyny obecnego stanu rzeczy. Źródłem złego jest inflacja i nadmierny druk marek, który dłużej trwać nie może pod grozą katastrofy. Inflacja jest rezultatem deficytu budżetowego. **Lekarstwem na nią jest usunięcie deficytu przez wzmożenie dochodów za pomocą podatków, uzyskanie pieniędzy za pomocą pożyczek oraz zmniejszenie wydatków będąc najskuteczniejszym z tych trzech sposobów** Wszystkie te środki winne być stosowane odrazu. Pierwsze miejsce zająć powinna redukcja wydatków, drugie pożyczki a trzecie zwiększenie dochodów. Wprowadzić trzeba zdrowy pieniądz.

Koordynacja reformy budżetowej i monetarnej: **Nie należy wypuszczać nowej waluty dopóki państwo nie pokryje deficytu.** Reforma monetarna powinna się udać odrazu. Rząd winien więc zaczekać z nowym pieniądzem aż do chwili powstrzymania inflacji.

Reforma budżetowa. Jednomyślność z jaką uchwalone zostały pełnomocnictwa w sejmie świadczy chlubnie o patrjotyźmie i o zdecydowaniu narodu polskiego, aby położyć kres finansowemu złu. Od chwili wniesienia budżetu na rok 1924 zastosowano jako środki naprawy ustawę o pełnomocnictwach, wprowadzono w życie waloryzację, przysporzono wpływy podatkowe oraz wydzielono budżet kolejowy. W grudniu i styczniu były znaczne deficyty budżetowe. Ulepszenia przewidywane na luty opierają się na wpływach z podatku majątkowego i waloryzacji. Państwo może w najbliższej przyszłości uzyskać jako maksimum dochodów 800 miljonów złotych rocznie. Wydatki zredukować należy do tej sumy, tj. miesięcznie do 72 miljonów złotych.

Zwiększenie dochodów. Główną przeszkodą nie jest niezdolność do zapłacenia podatków lecz trudność w ich ściągnięciu. Koniecznem jest zwiększenie sprawności maszyny podatkowej.

Redukcja wydatków: **Sprawa redukcji wydatków na armię może** być zdecydowaną przez mężów stanu **danego kraju.** System kolejowy należałoby na jakiś czas pozostawić w obecnem stadjum rozwoju, przyczem należy podnieść taryfy i **znieść wolne bilety kolejowe.** Państwo powinno zatrzymać poczty i telegrafy, drukarnie państwowe i zakłady amunicyjne, wydzierżawić zaś lub sprzedać zdrojowiska państwowe, fabryki, kopalnie, rurociągi i udziały państwowe w przedsiębiorstwach przemysłowych.

Reforma monetarna i Bank Kredytowy: Statut Banku biletowego ogłoszony już i zatwierdzony oparty jest na zdrowej podstawie. Państwo nie powinno uczestniczyć w kapitale Banku. Subskrypcja musi być dokonana w gotówce. Państwo nie może uzyskiwać w Banku kredytu. Przejście na nową walutę winno być dokonane ostrożnie po osiągnięciu równowagi budżetowej.

Pożyczki: **Rząd powinien pożyczać ile tylko może.** Pożyczki wewnętrzne lepsze są od zewnętrznych, gdyż nie wyciągają pieniędzy z kraju. Pożyczki muszą być oparte na podstawie złota, opiewać na krótki termin przy wysokiem oprocentowaniu. **Pożyczkę zagraniczną może Polska osiągnąć po wydobyciu się z obecnych trudności własnemi siłami.** Po przeprowadzeniu naprawy finansów nie powinna się Polska wahać przed zaciągnięciem pożyczki zagranicznej, używając na jej zabezpieczenie np. kolei żelaznych. **Polska powinna poszukać obcego kapitału by wzmocnić swą finansową pozycję, ochronić kurs waluty i uzyskać zasoby na odbudowę ale dopiero po sanacji stosunków.**

# Z Senatu.

**Uczczenie pamięci Wilsona. — Ratyfikacja konwencji o handlu żywym towarem. — Nowela do ustawy emerytalnej.**

(Telegram „Gazety Lwowskiej").

Warszawa, 13. lutego.

46-te posiedzenie Senatu.

Przed przystąpieniem do porządku dziennego, Marszałek Senatu wygłosił przemówienie, poświęcone pamięci zmarłego prezydenta Wilsona.

Senatorowie wysłuchali przemówienia stojąc. Z porządku dziennego spadła sprawa ustawy o zakazie wywozu ropy i ustawa o sprzedaży gruntu kolejowego na rzecz Domu Zdrowia dla kolejarzy w okręgu stanisławowskim, z powodu niezałatwienia tych spraw przez komisje, oraz interpelacji sen. Kowalczyka w sprawie drożyzny węgla śląskiego i nadmiernych frachtów węglowych i w przedmiocie zatrudnienia w wielkim przemyśle na Śląsku wrogów Rzplitej.

Przystąpiono do ratyfikacji konwencji o zwalczaniu handlu kobietami i dziećmi. Sen. Posner (P. P. S.), z ubolewaniem stwierdza, że ustawa przechodzi do ratyfikacji z opóźnieniem 30-miesięcznem, co wywarło złe wrażenie u specjalnej komisji przy Lidze Narodów.

Senat przyjął ustawę.

Sen. Karpiński (Klub Białoruski) referował sprawę przyznania wyższej szkole handlowej prawa szkół akademickich. Ustawa niniejsza wniesiona została przez Rząd wskutek rezolucji Sejmu Ustawodawczego z dnia 31. marca 1922. Komisja senacka proponuje przyjęcie ustawy, uchwalonej przez Sejm bez zmian.

Po przemówieniu sen. Thullie (klub chrześc. demokr.) ustawę przyjęto bez zmian.

Po krótkim referacie sen. Kasznicy przyjęto również bez zmian ustawę o wprowadzeniu pragmatyki służbowej także w województwie śląskiem.

Sen. Buzek (Piast) referował nowelę do ustawy emerytalnej. Ustawę przyjęto bez zmian.

Na tem porządek dzienny wyczerpano.

Następne posiedzenie dnia 27. lutego b. r., o godz. 4 po południu.

## Kronika telegraficzna.

— **Min. Darowski wyjeżdża do Moskwy w piątek.**

— Dr. Chodźko wybrany został jednomyślnie stałym członkiem nowo ukonstytuowanej komisji hygjenicznej przy Lidze Narodów. Kandydatura dr. Chodźki wysunięta została przez Radę Ligi Narodów w czasie sesji, która odbyła się w listopadzie z. r. w Paryżu.

Rząd francuski wystosował w sprawie Palatynu do Londynu nową notę, w której proponuje pozostawienie uregulowania obecnych trudności w Palatynacie wysokim komisarzom w Koblencji według ich uznania.

— Z powodu katastrofy podczas zdejmowania filmu „Quo Vadis", aresztowano trzech dyrektorów przedsiębiorstwa filmowego. Stwierdzono, że katastrofa nastąpiła wskutek złej organizacji.

— Stressemann odbył wczoraj rozmowę z francuskim ambasadorem. Rozmowa trwała blisko godzinę.

— Prezydent Obregon otworzył dla ruchu międzynarodowego port Veracruz, który od grudnia z. r. był z powodu rewolucji zamknięty.

## Okruchy.

W stosunku, w jakim znajdujemy istoty wyższe od siebie, na które spoglądamy z szacunkiem, ściśle w tym samym stosunku uszlachetniamy się sami i w ten sposób zyskujemy szczęście.

Wszelka rozkosz i siła postępu ludzkości polega na znalezieniu przedmiotu czci i szacunku, wszelkie zaś poniżenie i nędza ludzkości, zaczynają się od zwyczaju pogardy i lekceważenia.

Tymczasem wskutek ogólnie złych rządów, stworzyliśmy w Europie liczną ludność, — ludność, co zatraciła nawet zdolność i pojęcie szacunku, — ludność żyjącą jedynie uwielbianiem siebie samej — niezdolnej ani do spostrzeżenia wokół siebie czegokolwiek pięknego, ani do pojęcia czegokolwiek cnotliwego powyżej siebie: ludność, która względem wszelkiej dobroci i wielkości nie żywi innych uczuć, jak tylko najniższe obawy, nienawiści i zazdrości: ludność, do której lepszych instynktów apelować nie można, której tak samo nie można oczarować, jak żmiji, ani utrzymać w karności jak muchy.

GAŁĄZKA DZIKIEJ OLIWY.

John Ruskin.

## Z OPERY.

**(Występ p. Niki Jakubowskiej w „Onieginie", operze Czajkowskiego.)**

**Lwów,** 14. lutego.

Maestro Rossini twierdził, że artyzm wokalny opiera się przedewszystkiem na trzech warunkach: napierw na głosie, następnie — na głosie, a nakoniec — jeszcze na głosie. Tego cudownego daru natury nie mogą, zdaniem włoskiego mistrza, zastąpić żadne inne sztuczne i na podstawie wyszkolenia i studjów nabyte zalety i walory śpiewackie.

Oceniając sukces p. Jakubowskiej, odniesiony we wtorek, 12. bm. w partji Tatiany, cytuję słowa Rossini'ego, zważywszy, że z „plusów", jakiml rozporządza młoda artystka, obfite zasoby pięknego i wydatnego głosu, wysuwają się niezaprzeczenie na plan pierwszorzędny. Metaliczny dźwięk tego sopranu jest szlachetny i nadaje muzykalnie prowadzonej kantylenie p. Jakubowskiej sporo rzewności, zapewniając równocześnie powodzenie niektórych ważniejszych momentów partji Tatiany. Gdy chodzi o całość kreacji, przeprowadzonej widocznie ze znacznem zrozumieniem tego zadania dla początkujących artystek nadzwyczaj trudnego, jedynie gra sceniczna p. Jakubowskiej, chwilami mało ożywiona i wymagająca silniejszego przejęcia się, a zwłaszcza bardziej wyrazistej mimiki, pozostawiała w scenach o dramatycznem napięciu tu i ówdzie cokolwiek do życzenia. Sumienne wykonanie partji Tatiany zaliczyć więc wypada do rzędu sukcesów — w pierwszej linji — wokalnych. Po pięknie odśpiewanej arji „z listem", nie szczędziła publiczność p. Jakubowskiej gromkich oklasków.

Całość wykonania dzieła Czajkowskiego na punkcie orkiestry gdzieniegdzie szwankująca (jedynie odegrany z niezwykłą werwą pod artystyczną batutą Milana Zuny polonez wywarł głębsze wrażenie), dała ponadto innym wykonawcom ról pierwszorzędnych sporo sposobności do popisu. Subtelne odcienia deklamacji w arji Leńskiego, odśpiewanej poetycznie i w całem tego słowa znaczeniu artystycznie przez T. Łowczyńskiego wywołały mnóstwo oklasków: z roli Onegina wywiązał się doskonale pod każdym względem p. Z. Dolnicki, znakomitą postać Triqueta stworzył p. K. Niedzielski, a jako Gremin cieszył się znacznem powodzeniem p. M. Martini. Partję Olgi odśpiewała bardzo poprawnie p. S. Hinglerówna. Tańce i „mise en scène odsłony balowej zasłużyły również na uznanie. Amfiteatr był szczelnie zapełniony.

**Fr. Neuhauser.**

## Nowe Izby skarbowe.

**Lwów,** 14. lutego.

Z polecenia Ministerstwa skarbu przeprowadza dr. Ignacy Weinfeld organizację dwu nowych Izb skarbowych: w Tarnopolu i Stanisławowie. Dyrektorem pierwszej mianowany został p. Leon Wacel, kierownik wydziału emerytalnego lwowskiej Izby skarbowej; dyrektorem drugiej: p. Jan Godek, b. poseł, inspektor podatkowy w Przemyślu. Działalność nowych Izb rozpocznie się prawdopodobnie z dniem 1. kwietnia b. r.

## Warunki wypuszczenia pożyczki kolejowej.

(Telegram „Gazety Lwowskiej".)

**Warszawa,** 13. lutego.

Min. Grabski na konferencji prasowej wyjaśnił dziś warunki wypuszczenia pożyczki kolejowej. Dawać ona będzie 10 od 100, a ponieważ kurs jej emis. jest 90, przeto istotny procent wynosi przeszło 11, a uwzględniając zwolnienie od podatku 12 od sta, pożycka ta będzie umorzona w ciągu lat 10. Jest ona złota, tj. zarówno procent jak i kapitał będą spłacane w równowart. franka złotego. W ten sposób pożyczka ta niezależna będzie od wahań walutowych. Pieniadze zdobyte w ten sposób, użyte będą na inwestycje i powiększenie taboru kol.

## Po mowie Mac Donalda.

**Ujemne wrażenie mowy w Izbie gmin. — Prasa zachowuje się z rezerwą. — Program konferencji międzynarodowei.**

(Telegram „Gazety Lwowskiej".)

**Londyn,** 13. lutego.

Mowa programowa Mac Donalda nie zrobiła dodatniego wrażenia w Izbie Gmin. Wielu posłów opuściło zebranie przed ukończeniem mowy. Ogólnie twierdzą, że nowy rząd nie będzie w stanie zebrać tyle funduszów, by przeprowadzić swe plany. Jedna część prasy omawia mowę z rezerwą, zaznaczając, że trzeba czekać czynów, 2-ga jest zdania, że debiut Mac Donalda nie wypadł szczególnie i program nowego rządu jest chybiony.

„Daily News" donosi, że konferencja międzynarodowa, którą zamierza zwołać Mac Donald, ma objemować następujący program: 1) Konferencja ma ucwalić wykonanie propozycji komitetów rzeczoznawców. Wykonanie tych propozycji byłoby przeprowadzone pod kierunkiem komisji Ligi Narodów. 2) Niemcy otrzymałyby moratorjum na 4 i pół lat. 3) Po upływie moratorjum ustaliłaby międzynarodowa konferencja raty roczne, które mają Niemcy płacić z tytułu reparacji. 4) Anglja udzieliłaby Francji 20-letniego moratorjum dla jej długów. 5) Konferencja miałaby się zająć przekazaniem kontroli wojskowej Lidze Narodów.

## Wypłata poborów emerytalnych w Małopolsce.

**Lwów,** 14. lutego.

(m). Nieregularna wypłata emerytur kolejowych dla całej Małopolski przez dyrekcję kolei państw. w Krakowie wywołuje rozgoryczenie wśród emerytów kolejowych. Podczas gdy likwidatury w poszczególnych dyrekcjach wypłacają emerytom pensje miesieczne i wszelkie dodatki, to dla emerytów kolejowych w Małopolsce uskutecznia wypłaty, ustanowione w tym celu biuro likwidacyjne dyrekcji kolei państwowych w Krakowie. Emeryci nie otrzymują poborów rgularnie, a zdarza się często, że pobory te są niedokładnie obliczane. Na wypłatę dodatków drożyźnianych czekają oni cały miesiąc, a nawet i dłużej, w następstwie czego te drobne kwoty tracą zupełnie na wartości. Związek emerytów we Lwowie poczynił już kroki w M. K. Ż., aby likwidaturę dla emerytów tut. okręgu przenieść z Krakowa do dyrekcji lwowskiej, tj. aby każda z małopolskich dyrekcji kolejowych likwidowała pobory emerytom swego okręgu. Dyrekcja krakowska wzbrania się jednak wyłączyć z tamtejszej likwidatury emerytów lwowskiej i stanisławowskiej dyrekcji i stawia jako warunek przejęcie tamt. personalu przez te dyrekcje. Zaznaczyć należy, że wymiar emerytalny jest rzeczą tej dyrekcji, w której emeryt ostatnio służył, a likwidatura ma mu wymierzoną emeryturę wypłacać. Apelujemy tą drogą do p. Ministra kolei żelaznych i do kompetentnych czynników, by bezwłocznie wydali zarządzenia celem terminowej i regularnej wypłaty emerytur i by jak najrychlej nastąpiła decentralizacja likwidatury wypłat dla emerytów kolejowych, wdów i sierót po kolejarzach w Małopolsce.

## Walny Zjazd Delegatów

**Związków Zawodowych w Małopolsce Wschodniej.**

**Lwów,** 14. lutego.

Otrzymujemy następujące pismo: Dnia 5. lutego 1924 r. odbył się I. Walny Zjazd delegatów Chrześć. Związków zawodowych z Małopol. Wschodniej we Lwowie w sali zebrań Domu katolickiego przy ul. Gródeckiej 2B. celem dokonania centralizacji wszystkich dotąd luzem chodzących organizacji robotniczych, nieklasowych.

Walny Zjazd przyjął do zatwierdzającej wiadomości statut nowej Centrali pod nazwą „Zjednoczenie chrześcijańskich Związków zawodowych w Małopolsce Wschodniej" z siedzibą we Lwowie. Następnie wybrano Zarząd Główny Zjednoczenia.

Niniejszem apelujemy imieniem Zarządu do wszystkich zawodowych organizacji opartych na zasadach chrześcijańskich i polskich, znajdujących się na terenie Województw: lwowskiego, stanisławowskiego i tarnopolskiego, by we własnym dobrze zrozumianym interesie przystąpiły do Zjednoczenia. Po bliższe informacje tak w sprawach przystąpienia do Centrali, jakoteż zakładania nowych zawodówek Chrześcijańskich, należy się zwracać pod adresem: Sekretarjat Generalny Zjednoczenia Chrześć. Związków zawod. Lwów, ul. Gródecka 2B. I. p.

## SPORT.

**Zawody narciarskie w Krynicy.** Z Polskiego Związku Narciarskiego komunikują nam, że ze względu na szereg trudności lokalnych, w szczególności kwaterunkowych w Zakopanem, międzynarodowe zawody narciarskie, wyznaczone na dnie 16., 17. i 18. lutego br., odbędą się nie w Zakopanem, ale w Krynicy. Doskonały teren narciarski jest w roku bieżącym bogato ośnieżony i da zatem możność szerokiego rozwinięcia zamierzonego programu zawodów. Specjalnie dla tegorocznych zawodów zbudowaną zostanie w Krynicy wielka skocznia narciarska konkursowa. Mistrzostwo Tatr w konkurencji zagranicznej nie będzie w bieżącym roku rozgrywane, a zawodnicy zagraniczni wezmą udział jedynie w biegu złożonym, tj. w biegu długim i skokach. Mistrzostwo Polski rozegrane zostanie również tylko przez członków P. Z. N., a nie w konkursie międzynarodowym.

Dla uczestników zawodów i gości zarezerwowanych zostało przeszło 200 pokoi, które zainteresowani zamawiać mogą w Komisji sportowej, przyczem pierwszeństwo będą mieli zawodnicy. Zamówienia winny być zgłaszane przez Towarzystwa narciarskie, które ponoszą całkowitą odpowiedzialność za poczynione przez siebie zamówienia. Przy zamówieniu należy na rachunek kosztów przesyłać po 5 złp. od osoby za miejsce w oddzielnym pokoju, po 1 złp. za miejsce w pomieszczeniu zbiorowem, koszarowem.

Dzięki staraniom Zarządu Głównego P. Z. N., kilka firm i osób prywatnych przyobiecało szereg nagród honorowych dla zwycięzców, w szczególności zaś: firma Gerlach, p. Kowalewski z Rady Banku Handlowego, Two „Komispol", firma Gebethner i Wolff, oraz redakcja „Pani". Dalsze zgłoszenia nagród honorowych napływają.

# Śnieg i lód wali się na głowy przechodniów.

## Omal nie tragiczny wypadek przy ul. Staszica.

Lwów, 14. lutego.

(j. p.) Zwracamy uwagę czynników kompetentnych na **karygodne najwyższej mierze lekceważenie bezpieczeństwa życia publiczności przez właścicieli kamienic**, którzy w obecnej porze roztopów bynajmniej nie myślą

**o usunięciu nagromadzonych na dachach zwałów śniegu i lodu,**

a te, jak groźne lawiny i stalaktyty, zwisają u skraju dachów, grożąc w każdej chwili spadnięciem na głowy przechodniów.

Ale gorsze od tego niedbalstwa jest

**karygodne wyzywanie wprost katastrofy,**

jakie mamy do zanotowania. Dziś przy ulicy Staszica l. 6 zrzucano śnieg z dachu zupełnie **bez zamieszczenia jakichkolwiek znaków ostrzegawczych.**

To też **bryła lodu wielkości sporego kuferka** spadła tuż pod nogi przechodzącego tamtędy p. K., tak, że istotnie **można mówić o cudzie, że obyło się w tym wypadku bez katastrofy,** podobnie jak to miało miejsce w Krakowie, gdzie bryła lodowa zabiła na miejscu adwokata Drobnera.

**Takie niesłychane lekceważenie bezpieczeństwa publicznego nie powinno być bezwarunkowo tolerowane przez władze i przepuszczone bezkarnie.**

# Kronika.

**Przez pewien czas prosiliśmy naszych P. T. Prenumeratorów o wstrzymanie się od przesyłania wpłat prenumeraty zapomocą czeków Pocztowej Kasy Oszczędności**, a to z tej przyczyny, iż przeszkody w regularnej komunikacji kolejowej powodowały znaczne opóźnienie w doręczaniu czeków. **Obecnie jednak, po uregulowaniu ruchu kolejowego, prosimy P. T. Prenumeratorów o nadsyłanie prenumeraty nadal w czekach P. K. O.**

Czwartek, 14. lutego: Rz. kat.: Walentego. — Gr. kat.: Lutyj. Tryfona. — Słow.: Dobrowoja.

**Pan Premjer Grabski przyjął wczoraj delegację** Związku Banków w osobach senatorów Adama i Szarskiego. Na konferencji tej omawiano całokształt spraw bankowych w Polsce.

**Dwa stopnie ciepła** wykazały dzisiaj rano termometry. Śnieg zmienia się w błoto, że zaś zalega on jeszcze grubą warstwą place i ulice miasta, nie wesoło przedstawia się zewnętrzny wygląd Lwowa.

**Hojny dar.** Ordynat łańcucki, hr. Alfred Potocki pragnąc przyjść z pomocą studentom Politechniki lwowskiej, ofiarował na ręce JWP. Rektora J. Fabiańskiego wagon żyta. Towarzystwo Bratniej Pomocy Studentów Politechn. Lw., które otrzymało wagon ten do rozdziału między niezamożnych studentów, uważa za swój obowiązek złożyć tą drogą jak najserdeczniejsze podziękowanie JWP. hr. Alfredowi Potockiemu za tak hojny dar i za prawdziwie obywatelskie zrozumienie potrzeb młodzieży.

**„Chleb głodnym dzieciom".** Pani Karolina Schnellowa złożyła w naszej redakcji 1 mili. mkp.

**Rada miejska w Tarnowie została rozwiązana.** Kierownikiem tymczasowym zarządu miasta został inż. Rypuszyński.

**Rozprawa przeciw uczestnikom zajść listopadowych** w Krakowie znajdzie się około 15. bm. na wokandzie.

**Na skutek masowych rewizji u szewców w Warszawie,** cech szewski zgłosił się do władz z prośbą o wstrzymanie represji. W zamian za to szewcy natychmiast cofną obecny niewłaściwy system cennika i przedstawią nowy, niższy o 15—25% od obecnego.

**Naukową wycieczkę do Włoch** celem poznania Wenecji, Florencji, Rzymu, Neapolu, Wezowjusza, Pompeji, Capri i Medjolanu organizuje Sekcja wycieczkowa krakowskiego Ogniska naucz. w czasie od 3 do 23 sierpnia 1924 r. — Zgłoszenia także od osób z poza sfer naucz. najpóźniej do 10 kwietnia przyjmuje i informacyj udziela p. Jan Szkodziński, w Krakowie, Rynek Gł. 29 II. p. Na odpowiedź załączyć markę pocztową.

**Dalsza redukcja pociągów.** Z powodu słabej frekwencji, wstrzymuje się od 15. lutego na odcinku Kamienica—Krzemieniec pociągi 2952 i 2953, a na odcinku Kamienica—Dubno pociągi 851, 852, 853 i 854.

**Raut z tańcami na fundusz wdów i sierót po funkcjonarjuszach policji śledczej we Lwowie,** odbędzie się we wtorek, 19. bm. w sali „Domu Narodnego". Wezmą w nim udział artyści teatrów lwowskich; do tańców przygrywać będzie orkiestra teatralna.

**Wieczór taneczny „Echa"** odbędzie się dnia 16. lutego w sali Stow. kupców i młodz. handl. (ul. Czarneckiego 1) o godz. 9 wieczór. Wstęp ściśle za zaproszeniami, które wydaje komitet codziennie od godz. 7 wieczorem w lokalu „Echa" (gmach hr. Skarbka II. p.).

**Technicki raut urządza Komitet** budowy II. Domu Techników we Lwowie w niedzielę 24 lutego br. w sali Kasyna oficerskiego. Budzi on olbrzymie zainteresowanie, ze względu na tradycje zabaw technickich, czego dowodem już teraz liczne zgłoszenia po zaproszenia.

**Związek studentów architektury** urządza wieczór taneczny w sali Czytelni akademickiej przy ul. Łozińskiego 7. w sobotę 16 bm. Początek zabawy o godz. 9 wieczorem. Zaproszenia wydaje się codziennie w Związku studentów architektury (Politechnika I. p.) i w Czytelni akademickiej (od godz. 6—7 wieczorem).

**Lwowskie Tow. Lekarskie.** V. Posiedzenie naukowe odbędzie się dnia 15 bm. o godz. 18 w Poliklinice przy ul. Lindego 5. Porządek dzienny: 1. Demonstracja chorych. 2) Dr. W. Dżułyński i dr. J. Szulisławska: „Stosunek wzajemnej grubości ścian komór sercowych u płodów i dzieci i jego znaczenie praktyczne.

**Uzupełnienie wykazu towarów, których wywóz za granicę jest zabroniony.** Obwieszczeniem Ministra Przemysłu i Handlu uzupełniono listę artykułów, których wywóz za granicę jest zabroniony następującemi towarami: Bele i deski osikowe. Wywóz tych artykułów dopuszczalny jest tylko za zezwoleniem Głównego Urzędu Przywozu i Wywozu.

(H) **Taksa aptekarska zmieniona.** Minister spraw wewnętrznych wydał ostatnio rozporządzenie w sprawie zmiany taksy aptekarskiej. Zgodnie z rozporządzeniem, za środki lecznicze i naczynia wolno pobierać, jako ceny maksymalne, ceny, wyszczególnione w zarządzeniu z dnia 11 lutego 1923 r., z zastosowaniem do nich mnożnika 500. Z chwilą wejścia w życie rozporządzenia powyższego straciło moc obowiązującą rozporządzenie z dnia 17 grudnia 1923 r., w sprawie taksy aptekarskiej.

(jp.) **Zamknięcie rachunkowe teatrów miejskich** za sezon 1922/23 zatwierdziła Sekcja finansowa Rady miejskiej i uchwaliła udzielić administracji teatrów miejskich absolutorjum za ten sezon.

(jp.) **Podatek miejski od spożycia.** Sekcja II. uchwaliła w zakładach gastronomicznych z wyszynkiem trunków pobierać od godz. 18-tej wieczór 10% od rachunków, płaconych przez konsumentów tytułem podatku miejskiego.

(jp.) **Co czeka w najbliższej przyszłości lokatorów.** Sekcja II. Rady miejskiej uchwaliła zreasumować ostatnią uchwałę w tej mierze i wprowadzić podatek lokatorski od 1. marca w wysokości podatku wodociągowego, to jest 32.000 mk. od 1 korony przedwojennej dla wszystkich mieszkań i sklepów — następnie zaś po technicznem przygotowaniu, wprowadzić dla czynszów od mieszkań i sklepów powyżej 100 k. czynszu przedwojennego z r. 1914 dodatek w wysokości drugich 32.400 od 1 korony!

**III. Zjazd przewodników spółdzielczości polskiej** odbędzie się we Lwowie w salach obrad Rady miejskiej w Ratuszu w dniach 15 i 16 lutego 1924 r. Pierwszy Zjazd odbył się w Lublinie w czasach okupacji austrjackiej w r. 1918, drugi zaś w Poznaniu w listopadzie 1921 r. Porządkiem dziennym Zjazdu są objęte nader ważne zagadnienia aktualne dla rozwoju życia spółdzielczego w Państwie.

**Częściowa wypłata dodatków drożyźnianych pracownikom państwowym w bonach skarbowych.** Dnia 16 lutego br. otrzymają pracownicy państwowi 32-procentowy dodatek drożyźniany. Pan Minister Skarbu zaapelował do wszystkich pracowników, by w zrozumieniu sytuacji finansowej Państwa oraz zgodnie z ich własnym interesem podjęli jak największą część dodatku w 6 procentowych skarbowych bonach złotych. Dowiadujemy się, że prezes lwowskiej dyrekcji kolejowej p. inż. Barwicz w przekonaniu, że nikt z pracowników kolejowych nie zechce się uchylić od obowiązku obywatelskiego, zarządził, by pracownikom kolejowym do VIII. grupy uposażenia włącznie wypłacono 25 procent dodatku, zaś pracownikom od VII. grupy uposażenia w górę 50 procent tego dodatku w bonach skarbowych.

**Na rzecz funduszu wdów i sierot po funkcjonarjuszach Policji śledczej** odbędzie się dnia 19 bm. w Domu narodnym przy współudziale artystów Teatru miejskiego Wielki Raut z tańcami.

(h.) **Zamach samobójczy 16-letniej dziewczyny.** Wczoraj popołudniu usiłowała pozbawić się życia przez zażycie jodyny 16-letnia Stanisława K., służąca zam. przy ul. Rzeźbiarskiej 1a. Przyczyną zamachu na życie miała być nieszczęśliwa miłość. Pogotowie ratunkowe odwiozło ją do szpitala.

(h.) **Zguba złotego zegarka.** Ida Dawidowiczowa, żona inż. w Borysławiu, zgubiła wczoraj w przechodzie ul. Mikołaja, złoty zegarek z branzoletką złotą wart. 300 miljonów.

(h.) **Kradzież na poczcie.** W czasie nadawania pieniędzy na głównej poczcie przy ul. Słowackiego, skradziono wczoraj dr. Mikołajowi Bilikowi z teczki 820 miljonów.

# Dział ekonomiczny.



# EKONOMISTA

## Transakcje na giełdzie lwowskiej.

### SPRAWOZDANIE GIEŁDOWE.

Lwów, 14 lutego.

W akcjach nadal zniżka przy małem zapotrzebowaniu. — Podaż duża. — Obroty niewielkie. — Niekotowane słabe: obroty skromne. — Znacznie obniżyły się gazy wschodnie przy wielkiem zaofiarowaniu. — Tendencja zniżkowa. Usposobienie słabe.

### TRANSAKCJE W AKCJACH.

A. B. Z. 375, 400; Hipoteczny 3500, 3550 (3450) 3480, 3475; Małopolski 2700; Pokred 425; Przemysłowy 2200, 2225, 2190; Z. B. K. 1325, 1300, 1330, 1325; Browary 31500, 31000, 30000, 30250, 30500 (29200, 28000); Chodorów 24600, 24500, 24250, 24000, 24300, 24500; Chybie 50500, 51000, drobne 55500, 56000; Cegielski 2750, 2700; 2800, 2825; Gafota 1500; Ćmielów 8300, 8100, 8275, 8200, 8250, 8275, 8000; Karpalit 4200, 4175; Niemojowski 2700, 2600, 2625; Olkol 21000, 20500, 20750, 21000; Parowozy 2100, 2000, 2050, 2025; Pezet 950, 925, 900, 930; Pocisk 5000, 5300, 5350, 5325, Nafta 2175, 2150; P. T. B. 650; Rakszawa 15000, 145000, 15250, 15750; Siersza g. 26500; Tespy 29000, 28900, 28800; Zieleniewski 48500, 48000, 49000.

### OBRÓT W AKCJACH NIEKOTOWANYCH.

Kursa w tysiącach.

Akumulator 4200, Amometor 1700, Auto poznańskie 550, Bk Ziemian 250, Czechowice 850, Columbia 400, Elektr. n. Sanem 850, Gazy 81000, 80500, 80000, 79000, 78500. Gazy zachodnie 42000, 41750, 42000, 42500, 42250, 42750, 43000. Gazociągi 900, 875. Grodziska 5250, 5200, 5300, 5200, 5150, 5125, 5100. Hydropol 375. Jaworzno 124000, drobne 133000, 134000, 133500, 134000, 135000. Brsienice 10500. Lechita 500, Olkusz 4200, 4100, 4150, 4075, 4050. Nitrat 1200, Przeworsk 1 300.000. Radziwill 16500. Rolindustrja 3400. Węglówki 195, 200, 194, 193, 192½ nf. 185, 180. Terpentyna 1200, 1150. Azot 2500.

## Giełda zbożowa.

Lwów, 14. lutego.

Z powodu niewyjaśnionej sytuacji na targu, utrudnionego dowozu oraz braku płynnej gotówki, zastój w transakcjach giełdowych i pozagiełdowych. Sporadyczna transakcja w owsie. Tendencja utrzymana, usposobienie rezerwowane.

## Giełdy pozalwowskie

### PRZEDGIEŁDA WARSZAWSKA.

Warszawa, 14. lutego.

Cegielski 2950, Chodorów 26000, Parowozy 2150, Nobel 5950, Bank Przem. 2450. Tendencja mocniejsza. Dolary 9650, dolary 9350 w obr. bank. Tendencja utrzymana.

### GIEŁDA WARSZAWSKA.

Warszawa, 14. lutego.

Dolary Stan. Zjedn. 9300, 9350, 9300, 9400, franki fran. 415.700, 413, franki złote 1500.

Czeki: Belgja 360, 358, 362, 354, Holandja 3500, 3450. Londyn 40350, 40450, 40.100, 40500, 39700, Nowy Jork jak gotówka. Paryż 419.750, 415, 411, Szwajcarja 1629, 1618, 1634. Wiedeń 131.60, 131, 129, Włochy 458, 405.500, Bony złote 1350, 1400, 8 proc. pożyczka 14500, 14. Miljonówka 700, 780. Pożyczka dolarowa 5950, 6125.

### PRZEDGIEŁDA KRAKOWSKA.

Kraków, 14. lutego.

B. P. 2200, B. Mał. 2900, Tohan 2200, Ćmielów 8500, Zieleniewski 4900, Cegielski 2900, Parow. 2100, Górka 83000, T. P. G. 12500, Nafta 2300, Chodorów 24500, dolary 9650, dolary 9450 w obr. bank. Tendencja utrzymana.

### GIEŁDA ZURYCHSKA.

**Zurych. (PAT.)** Notowania z d. 14. bm.: Holandja 215, Londyn 24,76, Medjolan 25,05, Bukareszt 2,95, Wiedeń 0,0081, N. Jork 574¾, Paryż 25,80, Praga 16,69, Budapeszt 0,0201, Belgrad 6,95, Sofja 4,36.

### OBROTY PRYWATNE.

Lwów, 14. lutego.

Dziś też jak wczoraj wieczorem zmieniła się tendencja w lekko zniżkową. Obrót ospały. Dolary amer. 9 m. 700 do 9 m. 750 tys., dolary kanad. 8 m. 800 tys. do 9 m. Korony czeskie 278—280 tys. Funty szterl. 38—39 m.

**Złoto:** 20 kor. 43½—44 m. 20 mrk. 46½—47 m. 20 frank. 38—38½ m. 10 rubli 56½—57 m.

**Srebro:** 1 kor. austr. 900—950 tys. 5 kor. 4½—4 i trzy czwarte m. Floreny 2¼ do 2 i trzy ósme m. Ruble 3½ do 3 i trzy czwarte m.

# Urzędowa Ceduła Giełdy Lwowskiej

**Nr. 33.** **Czwartek, 14. lutego 1924.** **Waluta markowa.**

## A. Kursa efektów.

Ceny w tysiącach

| Kategorje: | Wart. nom. | Ostatnia dywid. 1921 | 1922 | Płacą: | Żądają | Transakcje | Uwagi |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| **I. Papiery państwowe.** | | | | | | | |
| 4% Państwowa poż. | – | — | | — | — | | |
| Prem. z r. 1920 | 1000 | — | | — | — | | |
| 8½% P. zł. z r. 1922 | 10000 i 10 złp | — | | — | — | | |
| **II. Listy zastawne.** | | | | | | | |
| (bez kuponu bież) | za 100 Marek | | | | | | |
| 4½% Banku hip. gal. | | — | | — | | | |
| 4% Banku hip. gal. | | — | | — | | | |
| 4½% Bk kred. z. gal. | | — | | — | | | |
| 4½% Banku Małop. | | — | | — | | | |
| 4½% Bk. hip. zemel. | | — | | — | | | |
| 4½% Pol. Bk. kraj. | | — | | — | | | |
| 4% Polsk. Bk. kraj. | | — | | — | | | |
| 4½% Tow. kred. gal. | | — | | — | | | |
| ziemskie . . . . | | — | | — | | | |
| 4% T. kr gal. ziem. | | — | | | | | |
| **III. Obligi.** | | | | | | | |
| (bez kuponu bież.) | | | | | | | |
| 4½% K. P. Bk. kraj. | | — | | — | | | |
| 4% Kom. P. B. kraj. | | — | | — | | | |
| 4% K. lok. P. Bk kr. | | — | | — | | | |
| **IV. Akcje.** | | | | | | | |
| **a) Bankowe:** | | 1921 | 1922 | | | | |
| Akcyj. Związk. | 280 | 70 | 140 | 370 | 410 | 375–400 | |
| Akcyj. Hipoteczny | 280 | 42 | 120 | 3450 | 3575 | 3475–3550 | |
| Handlowy w Poznaniu | 1000 | 300 | 600 | — | — | — | |
| Komercjalny | — | — | — | — | — | — | |
| Małopolski | 280 | 56 | 140 | 2675 | 2725 | 2700 | |
| Powszechny kredytowy | 280 | 42 | 140 | 420 | 430 | 425 | |
| Przemysłowy | 280 | 42 | 130 | 2175 | 2250 | 2190–2225 | |
| Rolniczy S. A. | 1000 | 250 | — | — | — | — | |
| Ziemski kredytowy | 280 | 56 | 84 | 1290 | 1340 | 1300–1320 | |
| Zemelny | 280 | 56 | 84 | — | — | — | |
| Z. S. Z. w Poznaniu | 1000 | 300 | 600 | — | — | — | |
| **b) Handlowe:** | | | | | | | |
| Polski Glob | 500 | 100 | 300 | — | — | — | |
| Polbat | 1000 | 160 | 200 | — | — | — | |
| Tohan | 140 | 70 | 250 | — | — | — | |
| Polsot | 1000 | 260 | 210 | — | — | — | |
| Wawel | 500 | 100 | 600 | — | — | — | |

Ceny w tysiącach

| Kategorje: | Wart. nom. | Dywid. 1921 | 1922 | Płacą: | Żądają | Transakcje | Uwagi |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| **c) Przemysłowe:** | | | | | | | |
| Agrohemia f. szt. n. | 500 | — | 650 | — | — | — | |
| Bracia Biskupscy | 1000 | | | — | — | — | |
| Brown Boveri Z. elektr | 1000 | — | — | — | — | — | |
| Browary lwowskie | 500 | 5000 | 200 | 29750 | 31750 | 30000–31500 | 28–29000nf. |
| Chodorów f. cukru | 1000 | 21 | 3000 | 23750 | 24750 | 24000–24600 | |
| „Chybie“, fabr. cukru | 1000 | 200 | 2000 | 50000 | 51500 | 50500–51000 | 55¼-56000dr |
| Cegielski | — | 500 | 800 | 2675 | 2850 | 2700–2825 | |
| Ćmielów fab. porcel. | 1000 | 200 | 1000 | 7900 | 8400 | 8000–8375 | |
| Gafota fabr. obuwia | 140 | 22 | 140 | 1480 | 1520 | 1500 | |
| Galicja Rafin. nafty | 140 | 800 | — | — | — | — | |
| Górka fab. cementu | 140 | 119 | 600 | — | — | — | |
| „Kabel“ T. p. Warsz. | 1000 | — | 300 | — | — | — | |
| Karpalit zakłady lit. | 140 | 280 | 140 | 4125 | 4225 | 4175–4200 | |
| Krakus f. wód. Krak. | 280 | 168 | 200 | — | — | — | |
| „Marynin“ Z. p. ogrod. | 5000 | 100 | 2500 | — | — | — | |
| Niemojowski f. pap. | 1000 | 90 | 800 | 2575 | 2725 | 2600–2700 | |
| Oikos Zakł. prz.-drz. | 1000 | 400 | 4000 | 20250 | 21250 | 20500–21000 | |
| Orthwein. Karasiński | 500 | — | — | — | — | — | |
| Parowozy S. A. b. m. | 500 | 125 | 750 | 1975 | 2125 | 2000–2100 | |
| Pezet Pow. Zakł. bud | 500 | 200 | 200 | 890 | 960 | 900–950 | |
| „Płótno“ w Poznaniu | 1000 | — | 750 | — | — | — | |
| Pocisk zakł. amun. | 350 | 14 | 170 | 4950 | 5400 | 5000–5350 | |
| Pol. Nafta prz. wiert. | 500 | 100 | 350 | 2075 | 2200 | 2100–2175 | |
| Pol. Tow. Budowlane | 500 | 225 | 400 | 640 | 660 | 650 | |
| Potega Tow. huty ż. | 10000 | 1500 | 2500 | — | — | — | |
| Rakszawa fabr. suk. | 140 | 100 | 280 | 14100 | 15900 | 14500–15750 | |
| „Rohn Zieliński“ Z. m. | | 110 | 300 | — | — | — | |
| Siersza zakł. elektr. | 200 | 30 | 40 | — | — | — | |
| Siersza gór. zakłady | 140 | 63 | 300 | 26250 | 26750 | 26500 | |
| Spółka Akc. Wydaw. | 280 | — | 56 | — | — | — | |
| „Tchate“, Tow. akc. | 1000 | — | — | — | — | — | |
| Tepege gór. zakłady | 700 | 350 | 700 | 12500 | — | — | I.–VI. em. |
| Tesp. tow. ekspl. soli | 1000 | 150 | 350 | 28600 | 29200 | 28600–29000 | |
| Trzebinia f. m. S. A. | 140 | 98 | 280 | — | — | — | |
| Ursus fab. motorów | 500 | 180 | 1000 | — | — | — | |
| Wild i Ska | 500 | 150 | 500 | — | — | — | |
| Zieleniewski f. masz. | 1000 | 170 | 1070 | 47500 | 49500 | 48000–49000 | |

## V. Waluty i Dewizy.

| Kategorje: | Bilety bankowe: płacą | żądają | transakcje | Czeki, przekazy i wypłaty: płacą | żądają | transakcje | Uwagi |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| Dolary amerykańskie | | | | | | | Wskutek zarządzenia Ministra Skarbu kursa walut i dewiz notu'e wyłącznie giełda warszawska. |
| Dolary amerykańskie (drobne) | | | | | | | |
| Dolary kanadyjskie | | | | | | | |
| Dynary | | | | | | | |
| Funty szterlingi | | | | | | | |
| Franki belgijskie | | | | | | | |
| Franki francuskie | | | | | | | |
| Floreny holenderskie | | | | | | | |
| Franki szwajcarskie | | | | | | | |
| Korony austrjackie | | | | | | | |
| Korony czesko-słowackie | | | | | | | |
| Korony duńskie | | | | | | | |
| Korony norweskie | | | | | | | |
| Korony szwedzkie | | | | | | | |
| Korony węgierskie | | | | | | | |
| Lei rumuńskie | | | | | | | |
| Liry włoskie | | | | | | | |
| Marki niemieckie | | | | | | | |

## B. Kursa Zbożowe.

| Ceny rozumieją się w markach polskich za 100 kg. bez podatku spożywczego, miejsce stacja załadowania. | Ceny od | do | Uwaga |
|---|---|---|---|
| PSZENICA krajowa 73/74 ex 1923 | 35500000 | 37000000 | *) |
| ŻYTO małopolskie 68/69 ex1923 | 25000000 | 26000000 | *) |
| JĘCZMIEŃ: małopolski browarniany | 20000000 | 21000000 | *) |
| JĘCZMIEŃ małopolski przemiałowy | 18500000 | 19500000 | *) |
| OWIES małopolski 44/45 ex 1923 | 24000000 | 25000000 | *) |
| KUKURUDZA | — | — | |
| ZIEMNIAKI jadalne | — | — | |
| FASOLA biała | — | — | |
| FASOLA kolorowa | — | — | |
| FASOLA krasa | — | — | |
| GROCH polny | — | — | |
| GROCH ½ Victoria | — | — | |
| BOBIK | — | — | |
| WYKA | — | — | |
| MIESZANKA pastewna w ziarnie | — | — | |
| ŁUBIN | — | — | |
| HRECZKA | — | — | |
| SŁOMA prasowana | — | — | |
| SIANO słodkie krajowe prasowane | — | — | *) Ceny szacunkowe bez trans. |
| LEN | — | — | |

| Ceny rozumieją się w markach polskich za 100 kg. bez podatku spożywczego, miejsce stacja załadowania. | Ceny od | do | Uwaga |
|---|---|---|---|
| Mąka pszenna 40% „0“ (typy młyny lwowskie loco Lwów brutto za netto łącznie z workami) | — | 80000000 | *) |
| Mąka pszenna 55% „1“ | — | 62000000 | *) |
| Mąka pszenna 70% „4“ | — | 43000000 | *) |
| Mąka żytnia 60% „—“ | — | 60000000 | *) |
| Mąka żytnia 70% „—“ | — | 53000000 | *) |
| GRYSIK kukurudziany | — | — | |
| MĄKA kukurudziana | — | — | |
| OTRĘB pszenny netto bez worka | — | 12000000 | *) |
| OTRĘB żytni netto bez worka | — | 11000000 | *) |
| KASZA HRECZANNA | — | — | |
| KASZA JAGLANNA | — | — | |
| KASZA JĘCZMIENNA | — | — | |
| PĘCAK | — | | |
| MAKUCHY lniane i konopne | — | — | |
| MAKUCHY rzepakowe | — | — | |
| KONICZYNA czerwona krajowa natur. | — | — | |
| KAPUSTA KWASZONA | — | — | |
| WORKI jutowe wyr. Stradom. Warta, Częstochowianka 75 kg. za sztukę | — | — | |
| WORKI używane, dobre, za sztukę | — | — | *) Ceny szacunkowe bez trans. |

*Sekretarjat Giełdy* *Generalny Sekretarz Dr. PANETH.*

## Z Towarzystwa Historycznego.

Lwów, 14. lutego.

Na ostatniem posiedzeniu naukowem Tow. hist. przewodniczący prof. Zakrzewski przypomniał bolesną rocznicę zamordowania pierwszego Prezydenta Rzeczypospolitej, a obecni uczcili pamięć Prezydenta przez powstanie.

Dr. Sochaniewicz Kazimierz przedstawił referat na temat: **Zagadnienia polityki Państwowej Polskiej na ziemi Chełmskiej i w Województwie Bełskiem w XIV-tym i XV-tym wieku (Część I.).**

Obrawszy sobie jako punkt wyjścia dla swych rozważań traktat Kazimierza Wielkiego z roku 1366, zawarty z książętami litewskimi, mocą którego Państwo Polskie rozciągnęło zwierzchność pośrednią nad terytorjum bełsko-chełmskiem, ustala prelegent, że stało się to wskutek odrębności geograficznej i polityczno-historycznej wymienionego terytorjum od reszty Rusi halickiej. Wskazawszy jako warunek opanowania terytorjum zajęcie węzła komunikacyjnego na obszarze trójkąta leżącego w obrębie Bełza, Chełma i Hrubieszowa, na tem tle omawia ogólne znaczenie traktatu z roku 1366.

Na zasadzie analizy dziejów omawianego terytorjum w dobie książęcej ruskiej, stwierdza jego odrębność geograficzno-polityczną przed wiekiem XIV-tym nietylko od Rusi halickiej, ale i od Wołynia. Wskazuje przytem na procesy różniczkowania, które mogły wpłynąć na rozróżnianie połaci Chełmskiej i Bełskiej. Ustaliwszy pojęcie granicy zachodniej tego obszaru od strony Państwa Polskiego stwierdza, że do roku 1302 granica ta była płynną i na niekorzyść Polski okrawywana. Podkreśla ruchomość centrów politycznych nadbużańskich (Buska, Chełma i Bełza) przy równoczesnej bierności politycznej kraju leżącego na zachód od Bugu. Moment zjednoczenia terytorjum jako całości administracyjnej widzi jedynie w organizacji grecko-schyzmatyckiej eparchji chełmskiej.

Omówiwszy stosunek terytorjum do Państwa Polskiego po śmierci Kazimierza Wielkiego, stwierdza, że dopiero wyprawa z roku 1377 oddała to terytorjum pod bezpośrednie władanie króla. Wskazuje na niepewność przynależności politycznej tych obszarów w latach 1382—1386, podkreśla jednak dane, które pozwalają przypuszczać istnienie zwierzchności Jagiełły jako wielkiego księcia litewskiego. Zagadnienie inkorporacji ziemi chełmskiej i infeudacji księstwa bełskiego na rzecz książąt mazowieckich, przedstawia jako początek walki o Wołyń i Podole na tle zobowiązań Litwy w umowie Krewskiej z roku 1385.

Stwierdziwszy, że bezpośrednie władanie terytorjum bełsko-chełmskiem ze strony Państwa Polskiego nastąpiło dopiero w roku 1386, kreśli prelegent obraz stosunków wewnętrznych w chwili ówczesnej. Mimo rozbicia ponownego terytorjum na połać bełską i chełmską, polityka państwowa Polska zachowuje jedność administracyjną kraju, która znalazła swój wyraz w organizacji hierarchji Kościoła greckiego, na razie przez stworzenie analogicznej hierarchji Kościoła rzymskiego, przygotowanej przez Kazimierza Wielkiego i Ludwika Węgierskiego. Stwierdza istnienie jeszcze w tym czasie prastarej organizacji grodowej, która spowodowała rozbicie całego obszaru na szereg włości, czyli dystryktów, których stan faktyczny i rozmieszczenie rekonstruuje metodą retrospektywną. Omawia dalej instytucje wojewodów, którą przyjęto zrazu z dawnej organizacji ruskiej, a następnie zlikwidowano. Stwierdza, że organizacja grodowa była nie tylko punktem wyjścia dla administracji polityczno-gospodarczej tego kraju, ale i podstawą dla pierwotnej organizacji parafialnej rzymsko-katolickiej. Podkreśla brak autochtonicznej wielkiej własności bojarskiej na tem terytorjum. (Korczaków tu spotykanych uważa za element napływowy z Rusi halickiej), stwierdza natomiast istnienie drobnego bojarstwa służebnego. W zakresie stosunków gospodarczych stwierdza brak miast w znaczeniu zachodnio-europejskiem, widzi natomiast w Bełzie targowisko rusko-litewskie dla handlu solą z Rusi halickiej. Stwierdza przewagę gospodarstwa bartno-leśnego i rybołowczego nad gospodarstwem rolnem. Te warunki naturalne i polityczne zostały opanowane i pokierowane na zasadzie asymilacyjnej przez politykę państwową polską, przyczem zrazu działały tu wpływy małopolskie i mazowieckie. Dopiero w drugiej połowie wieku XV-go zaczyna oddziaływać wyłącznie wpływ Małopolski po dokonanej inkorporacji księstwa bełskiego r. 1462.

## Z teatrów lwowskich.

**Repertuar Teatru Wielkiego:**

Czwartek: 14 luty o godz. 7 „Jak nam się podoba" Szekspira (premjera).

Piątek, 15 lutego: „Jak wam się podoba".

Sobota, 16 lutego: (3.30 pop.) „Damy i huzary" (dla młodzieży szkolnej).

Sobota, 16 lutego: o godz. 7 „Eugeniusz Onegin" (wyst. N. Jakubowskiej).

Niedziela, 17 lutego: (o g. 3) „Straszny dwór (popularne).

Niedziela, 17 lutego: „Jak wam się podoba".

Poniedziałek, 18 lutego: „Eugeniusz Onegin" (wyst. N. Jakubowskiej).

Wtorek, 19 lutego: „Jak się wam podoba".

**Repertuar Teatru Małego:**

Czwartek, 14: „Ziemia nieludzka" (wyst. W. Siemaszkowej).

Piątek, 15: „Ziemia nieludzka" (wyst. W. Siemaszkowej).

Sobota, 16: „Ziemia nieludzka", (wyst. W. Siemaszkowej).

Niedziela, 17: „Ziemia nieludzka" (wyst. W. Siemaszkowej).

**Repertuar Teatru Nowości:**

Czwartek, 14: „Katja tancerka".

Piątek, 15: „Katja tancerka".

Sobota 16: „Księżniczka Olala".

Niedziela, 17: „Katja tancerka".

Poniedziałek, 18 „Katja tancerka".

Wtorek, 19: „Katja tancerka".

**Dzisiejsza, tj. czwartkowa premjera „Jak wam się podoba"**, budzi duże zainteresowanie z licznych względów: dawno na scenie nie oglądaliśmy arcydzieła Szekspirowskiego, dalej główną rolę kobiecą gra artystka tej miary, co Leonia Barwińska, wreszcie po raz pierwszy również od roku reżyser Barwiński będzie miał sposobność okazania wyników swej pracy.

**Na występy Siemaszkowej w Teatrze Małym** abonament jest ważny, gdyż Dyrekcja pragnie wszystkim umożliwić zobaczenie wielkiej artystki w jej kapitalnej roli

**Konstancja Bednarzewska.** Lwów pamięta dobrze tę świetną artystkę, która w czasach największego rozkwitu naszego teatru odgrywała ważną rolę w zespole dramatycznym. Bednarzewska wnosi zawsze na scenę czar kobiecości, wielką znajomość warunków scenicznych, kulturę i smak artystyczny. To też każda rola w jej interpretacji jest ciekawa i oryginalna. Publiczność nasza będzie mogła niebawem podziwiać Bednarzewską, gdyż znakomita artystka rozpoczyna w przyszłym tygodniu szereg gościnnych występów. Można z góry już przewidzieć, że występy te cieszyć się będą ogromnem powodzeniem i że Bednarzewska przyjmowana będzie gorąco przez wielbicieli, których ma tyle w kulturalnych sferach naszego miasta.

**Przedstawienie popularne w niedzielę**, 17 lutego br. w Teatrze Wielkim „Straszny Dwór" opera Moniuszki. Początek o godz. 3 popoł. Bilety po zniżonych cenach nabywać mogą członkowie stow. zawodowych i oświatowych w biurze Teatrów i Chórów Włośc. ul. Mickiewicza 26. I. p. od godz. 5 do 7 popołud. i w Księgarni Ludowej ul. Szajnochy 2.

## *Z ruchu wydawniczego.*

**K. Simma** szkice biologiczne p. t.: „Na ścieżkach żywej przyrody", oraz rozprawka jego „Nauki biologiczne jako czynnik wychowania narodowego" — ukazały się nakładem księgarni „Kresy" w Cieszynie.

**Metodyka pracy umysłowej** ks. Czesława Oraczewskiego („Jak się uczyć") znalazła szerokie rozpowszechnienie. Trzecie jej wydanie puściła świeżo w obieg księgarski Książnica polska.

**„Bibljografji pedagogicznej"**, czasopisma poświęconego przeglądowi książek i pomocy szkolnych, oraz wydawnictw pedagogicznych, ukazał się zeszyt III, dający istotnie dokładny obraz naszych prac na tem polu. O pożyteczności i potrzebie tego rodzaju dzieła, pisać obszerniej rzecz zbyteczna.

**Bibljoteka „Szkolnictwo żydowskie"** puściła w obieg księgarski drugą książeczkę, mianowicie S. Mendelsohna: „Nowa szkoła żydowska, czem jest i do czego dąży". Tekst uzupełnia 7 ilustracji.

## *OGŁOSZENIA.*

*UZNANIA ZA ZMARŁEGO.*

T. IV. 5/23/7. Chaim Leib Feigenbaum rodem z Sieniawy, zabrany w czasie inwazji rosyjskiej w lutym 1915 przez wojska rosyjskie jako zakładnik wojenny z 30-ma towarzyszami — został odesłany do Rosji i umieszczony w Niżnym Nowogrodzie gdzie w październiku 1915 umarł. Gdy wobec powyższego jest prawdopodobnem, że Cahim Leib Feigelbaum poniósł śmierć przeto na prośbę Dieny Wittel Feigenbaumowej wdraża się postępowanie celem udowodnienia zaszłej śmierci zaginionego. Wydaje się przeto ogólne wezwanie, aby uwiadomiono Sąd lub kuratora p. dra Bronisława Gałeckiego adwokata w Tarnowie aż do dnia 5-go września 1924 o zaginionym. Po upływie powyższego czasokresu i po przeprowadzeniu i po podjęciu dowodów będzie rozstrzygnięte o dowodzie zaszłej śmierci. 736-3

Sąd okręgowy. Oddz. IV.
Tarnów, dnia 5 stycznia 1924.

T. IV. 107/20/21. Wawrzyniec Kościelny z Toporowa powołany w roku 1915 do 40 pułku piechoty, został następnie wysłany na front rosyjski, gdzie dawszy ostatnią o sobie wiadomość w maju 1916, bez wieści zaginął. Wydaje się przeto ogólne wezwanie aby udzielono Sądowi lub kuratorowi drowi Hermanowi Boberowi, adwokatowi w Tarnowie, którego ustanawia się obrońcą węzła małżeńskiego wiadomości o powyż wymienionym. Wawrzyńca Kościelnego wzywa się aby przed niżej wymienionym Sądem stawił się lub w inny sposób uwiadomił o swem życiu. Sąd tutejszy na ponowną prośbę po dniu 15 września 1924 rozstrzygnie o uznaniu za zmarłego. 735-3

Sąd okręgowy. Oddz. IV.
Tarnów, dnia 10 września 1923.

*KURATELE.*

P. 157/23/7. Ogłoszenie pozbawienia własnowolności. Uchwałą Sądu powiatowego w Dąbrowie z 22/9 1923 l. 9/23/5 pozbawiono całkowicie własnowolności Michała Surowca, zamieszkałego w Dąbrówkach Breńskich, a to z powodu choroby umysłowej. Kuratorem ustanowiono Władysława Soją z Dąbrówek Breńskich. 732-3

Sąd powiatowy. Oddz. I.
Dąbrowa, dnia 14 listopada 1923.

Redaktor odpowiedzialny: JERZY KONARSKI. Należytość pocztową opłacono ryczałtem. Drukarnia Polska, pod zarz. Z. Kiełbasiewicza.